

Sygn. akt III C 1094/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 9 maja 2016 rok

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Solka
Protokolant	stażysta Tamara Oktaba

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2016 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank (...) S.A. w W.

przeciwko pozwanej A. K.

o zapłatę;

orzeka:

1. utrzymuje w zakresie kwoty **191.908,69 (sto dziewięćdziesiąt jeden tysięcy, dziewięćset osiem, 69/100) złotych** wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od:

- a) kwoty 296.108,69 złotych od dnia 05 sierpnia 2014 r. do dnia 30 stycznia 2015 r.;
- b) kwoty 196.108,69 złotych od dnia 31 stycznia 2015 r. do dnia 24 marca 2015 r.;
- c) kwoty 195.508,69 złotych od dnia 25 marca 2015 r. do dnia 23 kwietnia 2015 r.;
- d) kwoty 195.208,69 złotych od dnia 24 kwietnia 2015 r. do dnia 18 maja 2015 r.;
- e) kwoty 194.908,69 złotych od dnia 19 maja 2015 r. do dnia 12 czerwca 2015 r.;
- f) kwoty 194.608,69 złotych od dnia 13 czerwca 2015 r. do dnia 14 lipca 2015 r.;
- g) kwoty 194.308,69 złotych od dnia 15 lipca 2015 r. do dnia 21 sierpnia 2015 r.;
- h) kwoty 194.008,69 złotych od dnia 22 sierpnia 2015 r. do dnia 14 września 2015 r.;
- i) kwoty 193.708,69 złotych od dnia 15 września 2015 r. do dnia 13 października 2015 r.;
- j) kwoty 191.908,69 złotych od dnia 14 października 2015 r. do dnia zapłaty;

wyrok zaoczny wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny z dnia 13 maja 2015 roku w sprawie III C 1094/14.---

2. uchyla w zakresie kwoty 1.500,00 (jeden tysiąc, pięćset) złotych oraz dochodzonych odsetek ustawowych, wyrok zaoczny wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny z dnia 13 maja 2015 roku w sprawie III C 1094/14 i w tym zakresie powództwo oddala;

3. utrzymuje w mocy w całości rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w pkt.3 wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny z dnia 13 maja 2015 roku w sprawie III C 1094/14.---

/-/ SSO Mariusz Solka

Sygn. akt III C 1094/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 sierpnia 2014 r. powód (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej A. K. kwoty 296.108,69 (dwieście dziewięćdziesiąt sześć tysięcy sto osiem 69/100) złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 05 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 01 czerwca 2010 r. powód zawarł ze spółką (...) sp. z o.o. i E. K. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo – Usługowa (...) z siedzibą w J. umowę agencyjną nr (...). Na mocy tej umowy powód zlecił E. K. prowadzenie wymienionych w niej czynności agencyjnych. Jako zabezpieczenie powstałej z związku z wykonaniem lub przy wykonywaniu umowy E. K. wystawiła weksel in blanco, za który poręczyła pozwana – A. K.. W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że E. K. przywłaszczyła sobie należące do powoda mienie w wysokości 321.099,36 złotych. Z uwagi na uregulowanie przez E. K. części zadłużenia doszło do jego obniżenia do kwoty 296.108,69 złotych. Pozwana pomimo wezwania do zapłaty, nie uregulowała należnej powodowi kwoty (pozew k. 2-8).

W dniu 02 kwietnia 2015 r. powód dokonał modyfikacji powództwa w ten sposób, że ograniczył powództwo o kwotę 100.600,00 złotych, wskazując, że E. K. odpowiednio w dniu 30 stycznia 2015 r. dokonała wpłaty 100.000,00 złotych, w dniu 24 marca 2015 r. przekazała na rachunek powoda kwotę 600,00 złotych. W związku z powyższym powód wniósł o zasądzenie kwoty 195.508,69 złotych wraz z odsetkami liczonymi od kwoty 296.108,69 złotych od dnia 05 sierpnia 2014 r. do dnia 30 stycznia 2015 r. w wysokości 17.109,53 złotych, od kwoty 196.108,69 złotych od dnia 31 stycznia 2015 r. do dnia 24 marca 2015 r. w wysokości 7.307,06 złotych oraz od kwoty 195.508,69 złotych od dnia 25 marca 2015 r. do dnia zapłaty, a także kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (protokół rozprawy z dnia 02 kwietnia 2015 r. k. 33, pismo k. 35).

W dniu 13 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, III Wydział Cywilny, wydał wyrok zaoczny, w którym umorzył postępowanie w zakresie kwoty 100.600,00 złotych i zasądził od pozwanej A. K. na rzecz powoda (...) Bank (...) S.A. w W. kwotę 195.508,69 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 296.108,69 złotych od dnia 05 sierpnia 2014 r. do dnia 30 stycznia 2015 r., od kwoty 196.108,69 złotych od dnia 31 stycznia 2015 r. do dnia 24 marca 2015 r. i od kwoty 195.508,69 złotych od dnia 25 marca 2015 r. do dnia zapłaty. Ponadto Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 22.023,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.200,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika oraz nadał wyrokowi w zakresie pkt 2 rygor natychmiastowej wykonalności (wyrok zaoczny k. 39-40).

W sprzeciwie od wyroku zaocznego, z dnia 04 czerwca 2015 r., pozwana wniosła o uchylenie wyroku zaocznego i oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu pisma pozwana A. K. zarzuciła, że wątpliwości budzi legitymacja czynna powoda, niedokonanie przez niego protestu z powodu niezapłacenia weksla, wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową. Zakwestionowała ona również wysokość dochodzonej przez powoda kwoty roszczenia, wskazując, że może ona odpowiadać jedynie co do kwoty 23.515,00 złotych. Ponadto podniosła ona, że na wystawcę weksla – E. K. wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze, III Wydział Karny, nałożono obowiązek środków karny w

postaci obowiązku naprawienia szkody, co gwarantuje powodowi możliwość zaspokojenia swoich roszczeń od E. K. w oparciu o prawomocny wyrok karny (sprzeciw od wyroku zaocznego k. 42-58).

Pismem z dnia 19 października 2015 r. powód dokonał kolejnej modyfikacji roszczenia, ograniczając je o kwotę 2.100,00 złotych, jednocześnie wnosząc o utrzymanie w mocy wyroku zaocznego co do kwoty 193.408,69 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 296.108,69 złotych od dnia 05 sierpnia 2014 r. do dnia 30 stycznia 2015 r., od kwoty 196.108,69 złotych od dnia 31 stycznia 2015 r. do dnia 24 marca 2015 r. od kwoty 195.508,69 złotych od dnia 25 marca 2015 r. do dnia 23 kwietnia 2015 r., od kwoty 195.208,69 złotych od dnia 24 kwietnia 2015 r. do dnia 18 maja 2015 r., od kwoty 194.908,69 złotych od dnia 19 maja 2015 r. do dnia 12 czerwca 2015 r., od kwoty 194.608,69 złotych od dnia 13 czerwca 2015 r. do dnia 14 lipca 2015 r., od kwoty 194.308,69 złotych od dnia 15 lipca 2015 r. do dnia 21 sierpnia 2015 r., od kwoty 194.008,69 złotych od dnia 22 sierpnia 2015 r. do dnia 14 września 2015 r., od kwoty 193.708,69 złotych od dnia 15 września 2015 r. do dnia 13 października 2015 r., od kwoty 193.408,69 złotych od dnia 14 października 2015 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie kosztów postępowania w wysokości 22.023,00 złotych, w tym kwotę 7.200,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pisma wskazano, że E. K. dokonała siedmiu wpłat na rachunek bankowy powoda, odpowiednio w dniu 23 kwietnia 2015 r., 18 maja 2015 r., 12 czerwca 2015 r. 14 lipca 2015 r., 21 sierpnia 2015 r., 14 września 2015 r. oraz 13 października 2015 r., w kwotach po 300,00 złotych każda z wpłat (pismo k. 135-140).

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, III Wydział Cywilny, uchylił wyrok zaoczny wydany w dniu 13 maja 2015 r. w zakresie kwoty 2.100,00 złotych oraz umorzył postępowanie w sprawie w tej części (postanowienie k. 151-152).

Na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2016 roku, pełnomocnik powoda, oświadczył, iż E. K. po ostatnim ograniczeniu powództwa dokonała 5 wpłat po 300 złotych, które to wpłaty powódka zaliczyła na poczet roszczenia głównego. Jednocześnie powód nie cofnął powództwa w w/w zakresie (oświadczenie k. 188).

Sąd Okręgowy, ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 01 czerwca 2010 r. powód zawarł ze spółką (...) sp. z o.o. i E. K. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo – Usługowa (...) z siedzibą w J. umowę agencyjną nr (...). Na mocy tej umowy powód zlecił E. K. prowadzenie wymienionych w niej czynności agencyjnych. Jako zabezpieczenie powstałej z związku z wykonaniem lub przy wykonywaniu umowy E. K. wystawiła weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, za który poręczyła pozwana A. K.. Pozwana A. K. jest córką wystawcy weksla – E. K. (dowód: okoliczność bezsporna, weksel k. 9, deklaracja wekslowa k. 11).

W deklaracji wekslowej wskazano, że powód będzie uprawniony do uzupełnienia weksla w przypadku wyrządzenia szkody powodowi i jego klientom, wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez E. K. lub osoby z których pomocą, których wykonuje, jak również osoby, który powierzy wykonywanie czynności agencyjnych na rzecz powoda na podstawie umowy agencyjnej nr (...) z dnia 01 czerwca 2010 r. oraz w przypadku poniesienia przez powoda każdej innej szkody powstałej w związku z wykonywaniem lub przy wykonywaniu tejże umowy. Jednocześnie wskazano, że powód jest zobowiązany zawiadomić o terminie płatności weksla jego wystawcę, a wysłanie listu nie może nastąpić później niż 14 dni przed terminem płatności weksla (dowód: okoliczność bezsporna, weksel k. 9, deklaracja wekslowa k. 11, akt notarialny k. 66-69).

W dniu 09 kwietnia 2013 r. została zawarta, pomiędzy (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. a E. K. umowa agencyjna nr (...)M.. Załącznik do przedmiotowej umowy stanowiło porozumienie dotyczące cesji praw i przeniesienia obowiązków z umowy agencyjnej i zmiany umowy agencyjnej zawartej pomiędzy (...) sp. z o.o. w W. a Bankiem (...) S.A. w W. a E. K., w którym postanowiono, że M. i Bank (...) potwierdzają wolę przejęcia przez (...) sp. z o.o. praw i obowiązków Banku wynikających z umowy agencyjnej na zasadach określonych w przedmiotowym porozumieniu, natomiast E. K. jako agent wyraziła na powyższe przejęcie zgodę. Dzień przejęcia został oznaczony na dzień 04 maja 2014 r. (dowód: umowa agencyjna k. 60-63, porozumienie trójstronne k.64-65, pismo M. k. 162).

W dniu 16 kwietnia 2014 r. E. K., w drodze aktu notarialnego Rep.(...) nr (...), dokonała uznania długu, poddała się egzekucji oraz złożyła oświadczenie o ustanowieniu hipoteki. E. K. uznała dług w stosunku do (...) Bank (...) S.A. w W. w kwocie 306.108,69 złotych (wynikający z nienależytego wykonywania umowy agencyjnej nr (...), w szczególności z tytułu szkody powstałej wskutek przywłaszczenia środków pieniężnych) i zobowiązała się do zwrotu tejże kwoty w całości, powiększonej o odsetki ustawowe liczone od dnia 09 kwietnia 2014 r., najpóźniej do dnia 30 czerwca 2014 r. Jednocześnie na zabezpieczenie roszczeń powoda E. K. poddała się egzekucji wprost z tegoż aktu na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. na rzecz (...) Bank (...) S.A. co do świadczenia pieniężnego, które mogło wynikać z umowy agencyjnej nr (...) i uznanego długu do kwoty 500.000,00 złotych, ustanowiła ona również hipotekę umowną do kwoty 500.000,00 złotych na lokalu mieszkalnym nr (...), położonym w budynku nr (...) przy ul. (...) w J., stanowiącym odrębną własność, odrębną nieruchomości, objętym księgą wieczystą nr (...) i prawach z jego własnością związanych (dowód: akt notarialny Rep. (...). (...) k. 66-69).

Pismem z dnia 24 kwietnia 2014 r. powód wezwał A. i R. K. do zapłaty kwoty 296.108,69 złotych w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty (dowód: wezwanie do zapłaty k. 12-12v).

W dniu 18 lipca 2014 r. E. K. jako dłużnik główny została zawiadomiona o wypełnieniu weksla z datą płatności oznaczoną na dzień 04 sierpnia 2014 r., jednocześnie została wezwana do zapłaty kwoty 296.099,69 złotych. Przedmiotowe pismo zostało odebrane w dniu 29 lipca 2014 r. W tym samym dniu o fakcie wypełnienia weksla z oznaczonym na terminem płatności została powiadomiona pozwana A. K. (dowód: zawiadomienie k. 13, potwierdzenie odbioru k. 14, zawiadomienie k. 15, potwierdzenie nadania k. 16).

W dniu 03 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, III Wydział Karny, uznał E. K. za winną zachowań stanowiących przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzył jej karę dwóch lat pozbawienia wolności, zawieszając jej wykonanie na okres próby wynoszący pięć lat. Ponadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd zobowiązał E. K. do naprawienia szkody w części na rzecz (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. poprzez zapłatę kwoty 296.668,19 złotych. E. K. została uznana za winną tego że w okresie od 13 września 2010 roku do dnia 08 kwietnia 2014 roku w J. działając z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo-Uslugowa (...), będąc zobowiązana na podstawie umowy agencyjnej z dnia 01 czerwca 2010 roku o numerze (...) do wykonywania czynności agencyjnych w imieniu i na rzecz (...) Bank (...) SA z siedzibą w W., polegających m.in. na przyjmowaniu wpłat gotówkowych na rachunki prowadzone w tym banku i w innych bankach, 639-krotnie przywłaszczyła sobie powierzone jej przez klientów tegoż banku środki finansowe, nie przekazując ich bankowi i nie odnotowując zleceń klientów w systemie banku, czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu (...) czym spowodowała straty w łącznej wysokości 321.658,86 złotych na szkodę (...) Bank (...) SA w W. (dowód: wyrok k. 70-93).

Bank (...) SA w W. zmienił nazwę na (...) Bank (...) SA w W. (dowód: postanowienie o wpisie zmian do KRS k. 17, okoliczność niesporna).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dokumentów, zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy, których autentyczności i mocy dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd za wiarygodne oraz przydatne do ustalenia okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, przede wszystkim w zakresie regulowania należności wobec powoda przez E. K. – wystawcę weksla oraz wysokości roszczenia, uznał zeznania świadka M. Ł. (k. 187-188). Świadek jest pracownikiem powoda, który zajmuje się windykacją wierzytelności od E. K., co w ocenie Sądu pozwala przyjąć, że zna historię dokonywanych wpłat, a także zawieranych nawet ustnie z E. K. porozumień.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Zarzuty Pozwanej jako oczywiście nieuzasadnione nie mogły zostać uwzględnione, w konsekwencji czego wyrok zaoczny wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 13 maja 2015 roku podlegał utrzymaniu w mocy w zakresie kwoty 191.908,69 złotych wraz ze stosownymi odsetkami ustawowymi opisanymi szczegółowo w wyroku, zaś w zakresie kwoty 1.500 złotych co do której powód przyznał, iż została uregulowana przez E. K., podlegał uchyleniu i powództwo w tym zakresie oddaleniu.

W orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje się, że podmiot, który występuje z powództwem o zapłatę opartym na twierdzeniu, że dochodzone roszczenie przysługuje mu na podstawie weksla własnego podpisanego przez pozwanego jako wystawcę, poręczyciela powinien do pozwu dołączyć poświadczający to weksel. Jest to dowód z jego strony konieczny, a zarazem wystarczający. Pozwany przed tak uzasadnionym żądaniem może się bronić za pomocą różnego rodzaju zarzutów podważających zasadność tego żądania. Taki rozkład ciężaru dowodu w sprawach o żądanie zapłaty, które w całości znajduje potwierdzenie w treści weksla, jest zgodny z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c.

W judykaturze wskazuje się ponadto, że sąd rozpoznający zarzuty od nakazu zapłaty, który został wydany na podstawie weksla, może uwzględnić tzw. stosunek podstawowy, a więc ten stosunek zobowiązaniowy, w związku z którym weksel został wystawiony, jedynie wówczas, gdy strona zainteresowana przeniesieniem sporu na taką płaszczyznę podejmie stosowne czynności (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2000 r., sygn. akt V CKN 136/00, OSNC 2001, Nr 6, poz. 89).

Dłużnik może w zasadzie zgłaszać tylko zarzuty, które wynikają z treści samego weksla lub z bezpośrednich stosunków prawnych wynikających między powodem a pozwanym w procesie cywilnym. Prawo wekslowe wyłącza możliwość podnoszenia zarzutów, opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą i poprzednimi posiadaczami weksla. Zasada ta wynika z abstrakcyjnego i formalnego charakteru weksla. Ma ona na celu ochronę bezpieczeństwa obrotu i zarazem ułatwienie obiegu weksla. Osoba trzecia nabywająca weksel w sposób właściwy prawu wekslowemu powinna zasadniczo móc polegać, gdy chodzi o treść uzyskiwanego prawa, na treści weksla. Nie może jednak ona służyć temu nabywcy, który znając zarzuty, jakie dłużnik mógłby przeciwstawić na podstawie swych stosunków osobistych z wystawcą, remitentem i poprzednimi indosantami przy nabyciu weksla, działa świadomie na szkodę dłużnika, nadużywając abstrakcyjnego charakteru weksla w celu pozbawienia go możliwości podniesienia tych zarzutów (art.17 prawa wekslowego).

Zarzuty obiektywne są to zarzuty wynikające bądź bezpośrednio z treści samego weksla, bądź znajdujące uzasadnienie w przepisach ustawy i powodujące nieważność zobowiązania wekslowego. Zarzuty te nie opierają się na stosunkach osobistych dłużnika z poprzednimi posiadaczami weksla. Do zarzutów obiektywnych można w szczególności zaliczyć: brak zdolności wekslowej i zdolności do czynności wekslowych oraz brak należytego zastępstwa osoby, w której imieniu weksel podpisano, brak zamiaru zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, nieważność weksla, nieautentyczność podpisu, brak protestu, zmiany treści weksla, złożenie sumy wekslowej do depozytu sądowego lub zapłatę częściowej, albo wydanie weksla przy jego całkowitej zapłacie, odmowę pokwitowania zapłaty częściowej weksla, odmowę przyjęcia zapłaty częściowej i przedawnienia.

Na tle niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, że odpowiedzialność pozwanej opiera się na regulacji dotyczącej poręczenia wekslowego. Wskazana instytucja unormowana została w art. 30-32 Prawa wekslowego z dnia 28 kwietnia 1936 r. (Dz.U. z 1936 r., nr 37, poz. 282 ze zm.).

Stosownie do treści art. 30 pr. weksl. zapłatę weksla można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (awal) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Zgodnie zaś z art. 32 pr. weksl. poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Przy czym jego zobowiązanie jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny, z wyjątkiem wady formalnej. W doktrynie wskazuje się, że poręczenie wekslowe jest przyjęciem odpowiedzialności przez poręczającego wobec każdego posiadacza weksla za zobowiązania wekslowe. Może ono zabezpieczać wykonanie zobowiązania niezależnie od źródła jego powstania. Awal zabezpiecza jednak tylko zobowiązanie wekslowe. Cechuje się on abstrakcyjnością i bezwarunkowością. Akcesoryjność poręczenia wekslowego wykazuje cechy odmienne w stosunku do innych zabezpieczeń, w tym również poręczenia

cywilnego. Zobowiązanie awalisty powstaje bowiem niezależnie od istnienia zobowiązanie dłużnika głównego w sensie materialnym, wystarczy, że zobowiązanie to zostało prawidłowo wyrażone na dokumencie wekslowym w sensie formalnym. Z tego też względu akcesoryjność poręczenia wekslowego określana jest jako akcesoryjność formalna. Zobowiązanie poręczyciela wekslowego jest zobowiązaniem samodzielnym (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 360/08, LEX nr 584726).

W tym miejscu należy zaznaczyć, że zdaniem Sądu weksel będący przedmiotem niniejszego postępowania jest ważny w świetle wymogów formalnych prawa wekslowego (por. art. 101, 102 czy też art. 10 pr. weksl.), zaś pozwana nie podniosła żadnych zarzutów które by ważność zobowiązania wekslowego- poręczenia kwestionowały.

Nie ulega wątpliwości, że głównym dłużnikiem z weksla, a więc takim dłużnikiem, na którym ciąży przede wszystkim obowiązek zapłaty sumy wekslowej, jest w wekslu własnym jego wystawca – E. K..

Należy wskazać, że pozwanej A. K. jako poręczycielowi wekslowemu, przysługiwały zarzuty dotyczące samego weksla, jak i zarzuty odnoszące się bezpośrednio do stosunku podstawowego (umowy agencyjnej). Pozwana wnosząc o oddalenie powództwa mogła podnosić zarzuty dotyczące ważności weksla, jego wypełnienia niezgodnie z deklaracją wekslową bądź też zarzuty dotyczące stosunku podstawowego (umowy agencyjnej zawartej pomiędzy powodem a E. K.).

Podniesienie natomiast przez dłużników wekslowych, zarzutów wynikających ze stosunku podstawowego przenosi spór z płaszczyzny prawa wekslowego, na którym oparty był pozew wniesiony w postępowaniu nakazowym, na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Godzi się jednak zauważyć, że podniesienie przez dłużnika wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego nie powoduje utraty przez posiadacza weksla formalnej i materialnej legitymacji wekslowej. W dalszym ciągu zatem to na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar udowodnienia, że weksel wypełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym (art. 6 k.c.). Nie ma podstaw aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego, uzasadniających uzupełnienie weksla, przerzucać na wierzyciela wekslowego (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/00, OSNC 2001/6/89, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu dnia 13 lipca 2005 r., I ACa 23/05, Lex Polonica nr 1287669).

Na wstępie niniejszych rozważań należy wskazać, że w wekslu własnym wystawca zobowiązuje się wobec posiadacza do dokonania zapłaty. Na tym polega zasadnicza różnica między nim a wekslem trasowanym, w którym wystawca kieruje polecenie zapłaty do trasata. Wystawca weksla własnego bierze na siebie funkcję trasata, który weksel przyjął, stając się tym samym głównym dłużnikiem wekslowym. Osobista odpowiedzialność wystawcy weksla własnego (podobnie jak akceptanta) jest niezależna od jakichkolwiek czynności zachowawczych (w szczególności protestu) (tak: orzeczenie SN z dnia 7 września 1964 r., II CR 147/64, niepublikowane). Wystawca weksla E. K., w wekslu z dnia 01 czerwca 2010 r. stanowiącego zabezpieczenie wykonania zawartej w dniu 01 czerwca 2010 roku umowy agencyjnej, oświadczyła „zapłacę na ten weksel własny na zlecenie Banku (...) S.A.”, co bezsprzecznie potwierdza, że sporządzony weksel jest wekslem własnym. Jednocześnie z deklaracji wekslowej dołączonej do weksla poręczonego przez pozwaną wynika, że E. K. (wystawca weksla) oświadczyła, że „posiadacz weksla tj. Bank (...) S.A. z siedzibą w W. będzie uprawniony do jego uzupełnienia”, co potwierdza, że weksel stanowiący podstawę niniejszego powództwa stanowi weksel in blanco.

Warto również zauważyć, że przepisy o poręczeniu wekslowym (art. 30-32 prawa wekslowego) stosuje się do weksla własnego z tą modyfikacją, że jeżeli poręczyciel nie wskazał za kogo poręcza, to uważa się, że awalatem jest wystawca. Sytuacja awalisty, który poręczył za wystawcę weksla własnego, jest gorsza niż awalisty poręczającego za wystawcę weksla trasowanego. Wiąże się przede wszystkim z faktem, iż wystawca weksla własnego jest głównym dłużnikiem wekslowym. Jego odpowiedzialność nie zależy od złożenia protestu ani od przedstawienia weksla do zapłaty. Z punktu widzenia znaczenia czynności zachowawczych odpowiedzialność awalisty jest zaś taka jak awalanta. Awalista, który poręczył za wystawcę weksla własnego, odpowiada zatem niezależnie od protestu i niezależnie od przedstawienia weksla do zapłaty (tak: J. Jastrzębski, M. Kaliński Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, s. 491).

W zakresie twierdzeń pozwanej jakoby istniały wątpliwości co do legitymacji czynnej powoda, gdyż przedłożony przez powoda weksel został określony jako weksel własny na zlecenie, co w ocenie pozwanej powoduje, że uprawnionym

do zapłaty z weksla jest osoba trzecia, na rzecz której powód weksel ten by indosował, a nie sam powód, w pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 11 ustawy Prawo wekslowe każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie. Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy "nie na zlecenie" lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu.

Indos stanowi specyficzny dla papierów wartościowych na zlecenie sposób alienacji praw, sprzyjający ich obiegowości. Remitent, otrzymawszy weksel, może zachować go aż do terminu płatności, ale może też przenieść na inną osobę, dokonując indosu. Staje się wówczas indosantem (żyrantem). Weksel można indosować również na trasata bez względu, czy przyjął on weksel, czy nie, a także na wystawcę lub na każdą inną osobę, wekslowo zobowiązaną. Osoby te mogą weksel dalej indosować.

Uwzględniając powyższe za nieuzasadnione uznać należy zarzuty pozwanej, że weksel ma być płatny nie powodowi jako remitentowi, ale osobie trzeciej na zlecenie tegoż remitenta. Art. 11 ustawy Prawo wekslowe w ustępie pierwszym wprowadza zasadę, zgodnie z którą każdy weksel może być przeniesiony przez indos. Wynika ona już z postanowienia ustawy i dlatego zbędne jest zamieszczanie w treści weksla klauzuli „na zlecenie”, oznaczającej zbywalność w drodze indosu. Odstępstwo od tej zasady wymaga wyraźnego zastrzeżenia w treści weksla, iż jest „nie na zlecenie” (weksel rekta), tudzież treści równoznacznej. Można zatem uznać brak klauzuli rekta za formalną przesłankę indosowania. Wskutek jej zamieszczenia przez wystawcę w treści polecenia zapłaty weksel staje się papierem wartościowym imiennym (tzw. rekta-wekslem), zbywalnym w drodze przelewu, regulowanego w art. 509 i n. k.c. Nie przestaje jednak być wekslem, zwłaszcza gdy chodzi o wymagania formalne ustanowione w art. 1 czy art. 101 prawa wekslowego.

Zapis „na zlecenie” umieszczony w treści weksla stanowi jedynie klauzulę gwarantującą powodowi możliwość przeniesienia weksla w drodze indosu, a nie pozbawia go możliwości dochodzenia roszczeń w oparciu o weksel sporządzony jako zabezpieczenie umowy zawartej pomiędzy powodem a E. K., którego poręczycielem była pozwana A. K..

Również zarzut pozwanej w przedmiocie niedokonania przez powoda protestu z powodu niezapłacenia weksla nie zasługuje na uwzględnienie. Pozwana w sprzeciwie od wyroku zaocznego podniosła, że powód pomimo zapisu zawartego w deklaracji wekslowej, iż powód jako posiadacz weksla będzie uprawniony do jego uzupełnienia włącznie z wpisaniem klauzuli „bez protestu”, nie wywiązał się z powyższego obowiązku.

Jednakże jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 06 czerwca 2002 r., sygn. akt I CKN 738/00, nietrafny jest pogląd skarżącej, że odpowiedzialność poręczyciela wekslowego (jako dłużnika głównego z weksla) jest uzależniona od dokonania protestu weksla. Jednocześnie w judykaturze Sądu Najwyższego za ugruntowane można uznać trafne stanowisko, zgodnie z którym wystawca weksla własnego jest dłużnikiem głównym i dlatego odpowiada on niezależnie od tego, czy został dokonany stosowny protest weksla (art. 53 i art. 104 Prawa wekslowego). Skoro poręczyciel odpowiada tak samo jak ten za kogo poręczył, to także odpowiedzialność poręczyciela nie jest uzależniona od dokonania protestu (art. 32 Prawa wekslowego; wyrok z dnia 8 grudnia 1998 r., I CKN 914/97, nieopublikowany).

Mając to na względzie nie sposób uznać, że doszło do naruszenia przepisów prawa wekslowego, wskazanych przez pozwaną tj. art. 104, 44 i 53 ustawy Prawo wekslowe.

W zakresie zarzutu pozwanej odnośnie wypełnienia weksla niezgodnie z wolą pozwanej, jako poręczyciela, wyrażoną w deklaracji wekslowej, Sąd również uznał go za chybiony. Nie budzi wątpliwości, że weksel jako papier wartościowy jest wyłącznym i wystarczającym dowodem istnienia inkorporowanej w nim wierzytelności (tak: wyrok SN z dn. 2.02.2006 r., sygn. II CK 394/05). Zarówno wystawca weksla, jak i poręczyciel (avalista) – mogą podnieść wobec posiadacza weksla, z którym została zawarta umowa zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem. W takim jednak wypadku ciężar dowodu spoczywa na dłużniku wekslowym (tak: SN z dn. 24.10.1962 r., OSNCP 1964 poz. 27).

Pozwana twierdziła, że jej odpowiedzialność jako poręczycielki wekslowej ogranicza się wyłącznie do kwoty 23.515,00 złotych, gdyż poręczyła ona jedynie za należności wynikające z umowy agencyjnej nr (...) z dnia 01 czerwca 2010 r., zawartej pomiędzy E. K. a powodem. Mając to na względzie pozwana podniosła, że nie może ponosić

odpowiedzialności za umowę agencyjną zawartą, w dniu 09 kwietnia 2013 r. (202/4/M.), pomiędzy M. a E. K. albowiem nie była jej poręczycielem. Ponadto pozwana podniosła, że jedynie 246 przywłaszczeń z 639 miało miejsce w okresie od 13 września 2010 r. do dnia 05 kwietnia 2013 r., natomiast następne 247 przywłaszczeń dokonanych przez E. K. miało miejsce już w dacie 09 kwietnia 2013 r. czyli w dniu zawarcia kolejnej umowy agencyjnej, co ogranicza odpowiedzialność pozwanej do kwoty 23.515,00 zł. W jej ocenie z treści deklaracji wekslowej wyraźnie wynika, że poręczyła ona jedynie za zobowiązania powstałe na gruncie umowy agencyjnej zawartej przez jej matkę E. K. i powoda w dniu 01 czerwca 2010 r., przy czym nie wyraziła ona zgody na ponoszenie odpowiedzialności za umowy zawarte następnie przez (...) sp. z o.o. oraz na przejęcie praw i obowiązków powoda przez (...) sp. z o.o., co ogranicza zakres jej odpowiedzialności.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że pomimo zawarcia umowy agencyjnej pomiędzy E. K. a (...) sp. z o.o. w dniu 09 kwietnia 2013 r., dzień przejęcia praw i obowiązków powoda przez (...) sp. z o.o. został wyznaczony na dzień 04 maja 2014 r. (k. 162). Od tego dnia (...) sp. z o.o. weszła w prawa i obowiązki powoda jako strony umowy agencyjnej, nie wzbudza wątpliwości również fakt wyrażenia zgody na przedmiotowe przejęcie przez będącą stroną umowy – wystawcę weksla E. K..

Jednocześnie jak wynika z ustaleń poczynionych w prawomocnym wyroku wydanym przez Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, III Wydział Karny w dniu 03 grudnia 2014 roku, E. K. w okresie od dnia 13 września 2010 r. do dnia 08 kwietnia 2014 r. spowodowała straty w łącznej kwocie 321.658,86 zł na szkodę (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. w związku z wykonywaniem umowy agencyjnej nr (...).

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną.

Powód w treści pozwu wskazał, że pierwotna kwota roszczenia opiewała na kwotę 321.099,36 zł, a z uwagi na dokonanie przez E. K. częściowej spłaty należności doszło do jego obniżenia do kwoty 296.108,69 zł. Podkreślić należy, że powód w niniejszym postępowaniu dochodził kwoty niższej aniżeli ta wynikająca z wyroku sądu karnego.

Mając na względzie powyższe Sąd nie znalazł podstaw ażeby uwzględnić twierdzenia pozwanej, że jej odpowiedzialność jako poręczycielki wekslowej ogranicza się do kwoty 23.515,00 zł, w szczególności, iż pozwana nie kwestionowała w jakimkolwiek zakresie ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze ani nie podnosiła okoliczności ograniczających jej odpowiedzialność karną. Za takowe nie sposób uznać zarzutów pozwanej odnoszących się do zawartej przez powoda, (...) sp. z o.o. i E. K. umowy – porozumienia z dnia 09.04.2013 roku (k.64-65), dotyczącego przejęcia praw i obowiązków wynikających z umowy agencyjnej nr (...), w szczególności, iż przeniesienie praw i obowiązków z tejże umowy nastąpiło dopiero z dniem 04 maja 2014 roku (k.162, oraz §1 porozumienia k. 64v). Zważywszy na to, iż do przywłaszczenia środków przez E. K. z tytułu nieprawidłowego wykonywania umowy nr (...) doszło w okresie 13 września 2010 do 08 kwietnia 2014 roku, zaś dzień przejęcia miał miejsce dopiero w dniu 04 maja 2014 roku – nie może budzić żadnych wątpliwości odpowiedzialność pozwanej z tego tytułu, gdyż jej poręczenie wekslowe, zgodnie z deklaracją wekslową obejmuje te zobowiązania E. K..

Odnosząc się do zarzutu pozwanej jakoby wątpliwości budziła również ważność dokonanego poręczenia (awalu) przez pozwaną w świetle regulacji art. 37 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wskazać należy, że zgodnie z treścią tego przepisu Z. drugiego małżonka jest potrzebna do dokonania:

- 1) czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia nieruchomości lub użytkownika wieczystego, jak również prowadzącej do oddania nieruchomości do używania lub pobierania z niej pożytków;
- 2) czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia prawa rzeczowego, którego przedmiotem jest budynek lub lokal;

3) czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia i wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa;

4) darowizny z majątku wspólnego, z wyjątkiem drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych.

Zgoda małżonka wymagana jest dla dokonania czynności rozporządzających, zobowiązująco-rozporządzających, zobowiązujących, jak również takich czynności, które bezpośrednio nie prowadzą do skutków określonych w ustawie, ale stanowią niejako przygotowanie, „wstępny etap” dalszych czynności prowadzących do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia, oddania nieruchomości do używania lub pobierania pożytków, bądź wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego. Zgody wymaga zatem np. zawarcie umowy sprzedaży nieruchomości, do której dołączono warunek lub termin (wrażona zgoda obejmuje swoim zakresem także czynność rozporządzającą dokonywaną po spełnieniu warunku lub nadejściu terminu - zob. uwagi wyżej); zawarcie umowy przedwstępnej, z której wynika zobowiązanie do zawarcia umowy przeniesienia własności nieruchomości czy zawarcia umowy dzierżawy. Także oferta zbycia nieruchomości (tak M. Sychowicz, w: Kodeks rodzinny..., uwaga nb 19 do art. 37).

Mając powyższe na względzie, należało w ocenie Sądu uznać, że udzielenie zgody przez małżonka pozwanej A. K. na poręczenie przez nią weksla jej matki – E. K., nie była wymagana. Nie może, więc stanowić podstawy do uznania, że nieważne jest udzielone przez nią poręczenie wekslowe.

Sąd nie uznał także podniesionego zarzutu pozwanej jakoby uwzględnienie powództwa w niniejszej sprawie stanowiłoby nadużycie prawa w znaczeniu podmiotowym, z uwagi na obowiązek nałożony na E. K., wyrokiem karnym, w postaci naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. W ocenie pozwanej powództwo powinno zostać oddalone, gdyż powód może uzyskać pełne zaspokojenie od sprawcy przestępstwa na podstawie prawomocnego wyroku karnego, a za całkowicie sprzeczne z ideą sprawiedliwości naprawczej należy uznać działania mogące doprowadzić do sytuacji, w której powód będzie żądał naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem od osoby, która go nie wyrządziła.

Odnosząc się do powyższego stanowiska pozwanej, wskazać należy, iż pozwana A. K. poręczyła weksel stanowiący zabezpieczenie umowy agencyjnej zawartej pomiędzy powodem a jej matką – E. K.. Bez znaczenia dla niniejszego postępowania pozostaje fakt, że osoba winna popełnionego przestępstwa nie poniesie kary albowiem odpowiedzialność prawno-cywilna pozwanej jako poręczycielki wekslowej nie jest tożsama z odpowiedzialnością karną jej matki, wystawcy weksla. Bezsprzecznie powód poniósł dotkliwą stratę finansową i w ocenie Sądu oczywistym jest, że ma prawo dochodzić zaspokojenia przysługujących mu roszczeń wszelkimi przysługującymi mu sposobami, w szczególności także, iż zobowiązania E. K. i pozwanej są solidarne (art.47 ust.1 ustawy prawo wekslowe). Dlatego też pomimo okoliczności, że pozwana A. K. odpowiada de facto za zobowiązania swojej matki, to zdaniem Sądu nie stanowi to nadużycia prawa, gdyż pozwana podpisując blankiet wekslowy, w zamiarze udzielenia poręczenia, zaciągnęła skuteczne własne odrębne zobowiązanie, dziwić zatem musi obecne dystansowanie się pozwanej od własnego zobowiązania. Poręczyciel weksla kieruje bowiem swoje oświadczenie do wierzyciela (powoda) a nie tego za kogo poręcza (avalanta). Dodatkowe zobowiązanie poręczyciela ma stanowić gwarancję dla wierzyciela, iż dłużnik główny będzie wykonywał zobowiązanie (umowę) zgodnie z jej zapisami a także stanowić ułatwić ewentualnie postępowanie egzekucyjne a tym samym obniżyć ryzyko wynikające z umowy.

Nie można zatem stawiać powodowi zarzutu nadużycia prawa podmiotowego w sytuacji gdy powód skierował swoje słuszne żądania do pozwanej jako jednego z dłużników wekslowych. Oczywistym jest, iż w sytuacji gdy powód dysponuje orzeczonym obowiązkiem naprawienia szkody w wyroku z dnia 03 grudnia 2014 roku przeciwko E. K. po uzyskaniu klauzuli wykonalności będzie mógł to zobowiązanie przymusowo egzekwować. Takowego tytułu natomiast nie posiada w stosunku do pozwanej, i ma pełne prawo dochodzić jego uzyskania w przedmiotowym postępowaniu.

W przypadku uregulowania przez E. K. części albo całości należności za które pozwana poręczyła, pozwanej będzie przysługiwało powództwo opozycyjne (art.840 kpc).

Mając na względzie powyższe w ocenie Sądu zasadnym było utrzymanie w mocy wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie, III Wydział Cywilny, w dniu 13 maja 2015 r., w zakresie kwoty 191.908,69 (sto dziewięćdziesiąt jeden tysięcy dziewięćset osiem 69/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot 296.108,69 złotych od dnia 05 sierpnia 2014 r. do dnia 30 stycznia 2015 r., od kwoty 196.108,69 złotych od dnia 31 stycznia 2015 r. do dnia 24 marca 2015 r., od kwoty 195.508,69 złotych od dnia 25 marca 2015 r. do dnia 23 kwietnia 2015 r., od kwoty 195.208,69 złotych od dnia 24 kwietnia 2015 r. do dnia 18 maja 2015 r., od kwoty 194.908,69 złotych od dnia 19 maja 2015 r. do dnia 12 czerwca 2015 r., od kwoty 194.608,69 złotych od dnia 13 czerwca 2015 r. do dnia 14 lipca 2015 r., od kwoty 194.308,69 złotych od dnia 15 lipca 2015 r. do dnia 21 sierpnia 2015 r., od kwoty 194.008,69 złotych od dnia 22 sierpnia 2015 r. do dnia 14 września 2015 r., od kwoty 193.708,69 złotych od dnia 15 września 2015 r. do dnia 13 października 2015 r., od kwoty 191.908,69 złotych od dnia 14 października 2015 r. do dnia zapłaty (pkt 1 wyroku) oraz jego uchylenie i oddalenie powództwa w zakresie kwoty 1.500,00 zł wraz z dochodzonymi odsetkami ustawowymi od tej kwoty (pkt 2).

Zważywszy, iż na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2016 roku, pełnomocnik powoda, oświadczył, iż E. K. po ostatnim ograniczeniu powództwa dokonała 5 wpłat po 300 złotych, które to wpłaty powódka zaliczyła na poczet roszczenia głównego a jednocześnie powód nie cofnął powództwa w w/w zakresie (oświadczenie k. 188), uznać należy, iż w tym zakresie roszczenie powoda wygasło i nie może podlegać uwzględnieniu, co skutkowało koniecznością stosownego uchylenia wyroku zaocznego i oddalenia powództwa w tym zakresie.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., utrzymując w mocy w całości rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w pkt 3 wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie, III Wydział Cywilny, w dniu 13 maja 2015 r. (pkt 3 wyroku).

Orzeczenie o kosztach zapadło w oparciu o ustalenie, iż pozwana winna być potraktowana jako strona która w całości sprawę przegrała (kwota 1500 złotych musi być traktowana jako pomijalna w rozliczeniu kosztów procesu w odniesieniu do żądanej kwoty głównej). Zważywszy na fakt, iż powód sukcesywnie w toku procesu ograniczał powództwo w miarę wpłat dokonywanych przez E. K., sukcesywnie zmniejszało się także analogiczne zobowiązanie pozwanej. W momencie wnoszenia powództwa, było ono zasadne co do pierwotnej wysokości, a jego ograniczenia wynikały tylko i wyłącznie z działań jednego ze zobowiązanych dłużników, w związku z czym uznać należy, iż powód zasadnie wytoczył powództwo, albowiem na skutek jego wytoczenia udało mu się odzyskać część przywłaszczonych przez E. K. pieniędzy.

Uwzględniając całokształt okoliczności Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.---

/-/ SSO Mariusz Solka

Z:/

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)

(...)

(...)

(...)

1. (...)

2. (...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...) (...)

(...)